

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/13/2017
Identifikačné číslo spisu: 1312201577
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1312201577.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: PRESSE & MARKETING SLOVAKIA, s.r.o., Závodská cesta 60/621, Žilina, IČO: 36 404 225, právne zastúpeného JUDr. Lubomírom Ivanom, advokátom so sídlom Dukelských hrdinov 22, Zvolen, proti žalovanému: Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., Rožňavská 1, Bratislava, IČO: 35 914 939, v konaní o určenie platnosti zmluvy, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. septembra 2016, č. k. 3Cob/107/2016-572, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. septembra 2016, č. k. 3Cob/107/2016-572 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo dňa 3. apríla 2013, č. k. 23Cb/13/2012-374 určil, že zmluva o nájme mediálneho priestoru č. 17/2010/OK, uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 28. januára 2010, je platná. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 2 210,59 Eur na účet právneho zástupcu žalobcu, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a rozhodol tiež, že nariadené predbežné opatrenie zo dňa 7. marca 2012, sp. zn. 23Cb/13/2012, zanikne nadobudnutím právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení rozsudku súd prvého stupňa uviedol, že sa primárne zaoberal platnosťou zmluvy. Poukázal na to, že žalovaný vzniesol námietku absolútnej neplatnosti zmluvy o nájme mediálneho priestoru č. 17/2010/OK. Žalovaný tvrdil, že táto zmluva je právnym úkonom, ktorý nikdy nevznikol, keďže predmetná zmluva je absolútne neplatná od svojho počiatku a nie je možné ju akýmkoľvek spôsobom konvalidovať alebo napraviť. Dodal, že nebola žalobcom vlastnoručne podpísaná, ale jeho podpis bol nahradený mechanickými prostriedkami. Súd prvého stupňa ustálil, že predmetná zmluva bola uzavretá v písomnej forme aj napriek tomu, že ju nepodpisal vlastnoručne štatutárny zástupca žalobcu, ale tento podpis bol nahradený skenom jeho podpisu, pretože z následného správania sa oboch zmluvných strán bolo nepochybné, že sa predmetnou zmluvou cítia byť viazané. Súd prvého stupňa zdôraznil, že medzi zmluvnými stranami bol v minulosti určitý zmluvný vzťah, ktorý zakladal obchodnú prax, nakoľko dňa 30. júna 2006 uzavreli medzi sebou dve zmluvy s podobným predmetom plnenia.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie ďalej dôkladne rozoberal dodržanie zmluvných povinností oboch zmluvných strán, a to vypracovanie cenovej ponuky na zabudovanie zariadení Bluetooth a Wi-Fi do vozňov, vypracovanie výkresovej dokumentácie, uskutočnenie skúšobnej prevádzky šírenia reklamy, šírenie a odstránenie reklamných produktov. Na základe vykonaných dôkazov prvoinštančný súd považoval výpoveď žalovaného predmetnej zmluvy zo dňa 8. augusta 2011, ako danú bezdôvodne a za neplatnú, nekonvenujúcu s reálnym stavom. Preto okresný súd po vykonanom dokazovaní určil, že zmluva o nájme mediálneho priestoru č. 17/2010/OK, uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 28. januára 2010 je platná, pretože k jej výpovedi došlo zo strany žalovaného bezdôvodne, a teda neplatne.

3. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 23. apríla 2014, č. k. 3Cob/196/2013-503, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť žalovanému zaplatiť na náhradu trov odvolacieho konania sumu 99,50 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čím vec nesprávne právne posúdil. Odvolací súd mal za to, že určovací žaloba má povahu preventívnu a jej úlohou je poskytnúť právnu ochranu postavenia žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu práva alebo vzťahu, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Zmluvné strany sa podľa odvolacieho súdu musia nachádzať v stave objektívnej neistoty, ktorá ohrozuje právne postavenie žalobcu a tento stav nemožno odstrániť žiadnym iným prostriedkom.

4. Podľa odvolacieho súdu, rozsudkom súdu prvej inštancie sa nezmenilo právne postavenie žalobcu, ktorý v žalobe uviedol nesprávny petit účelne nesmerujúci k sledovanému záujmu žalobcu. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca na predmetnej určovacej žalobe nemal naliehavý právny záujem a preto rozsudok prvoinštančného súdu zmenil. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

5. Na dovolanie žalobcu, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, uznesením zo dňa 27. januára 2016, č. k. 2Obdo/75/2014-562, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. apríla 2014, č. k. 3Cob/196/2013-503 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že ak sa odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov. Ak tak neurobil, konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

6. Po vrátení veci na ďalšie konanie, Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zo dňa 14. septembra 2016, č. k. 3Cob/107/2016-572, rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 3. apríla 2013, č. k. 23Cb/13/2012-374 zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal. Zároveň žalovanému priznal plnú náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

7. Odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu pridržiava záveru vysloveného v odôvodnení rozsudku zo dňa 23. apríla 2014, č. k. 3Cob/196/2013-503. Odvolací súd, berúc do úvahy právny názor dovolacieho súdu, mal však naďalej za to, že v danej veci nebolo potrebné nariaďovať pojednávanie za účelom opakovania alebo doplnenia dokazovania. Podľa krajského súdu nebola splnená základná procesná podmienka určovacej žaloby, ktorou je preukázanie naliehavého právneho záujmu zo strany žalobcu. Na doplnenie správnosti svojho rozhodnutia odvolací súd v súlade s ustálenou judikatúrou uviedol, že v zmysle § 137 písm. c/ C. s. p. (predtým § 80 písm. c/ O. s. p.) právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti určovacej žaloby, musí byť naliehavý. Pri skúmaní jeho existencie ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodným procesným nástrojom ochrany práva žalobcu. Podmienka preukázania naliehavého právneho záujmu je splnená spravidla v prípade, ak bez tohto určenia by bolo ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým. Žalobca si však, podľa

odvolacieho súdu v prejednávacom spore, napriek dostatočne vykonanému dokazovaniu, nesplnil svoju procesnú povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu existoval naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu, resp. práva. Odvolací súd bol preto opätovne toho názoru, že napriek podrobnej argumentácii ohľadne platnosti uzavretej zmluvy sa rozsudkom súdu prvej inštancie nezmenilo právne postavenie žalobcu, ktorý v žalobe uviedol nesprávny petit, ktorý účelne nesmeruje k sledovanému záujmu žalobcu. Preto dospel odvolací súd k záveru, že na predmetnej určovacej žalobe, nemal žalobca naliehavý právny záujem. Výrok o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania sa zakladá podľa § 396 ods. 2 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že procesným postupom krajského súdu mu bolo znemožnené uskutočňovať jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Dovolateľ prípustnosť dovolania ďalej dôvodil aj s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. c/ C. s. p., keďže rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu; ako aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. V danom spore došlo postupom krajského súdu podľa dovolateľa k porušeniu princípu právnej istoty tým, že sa Krajský súd v Bratislave neriadil názorom dovolacieho súdu, tento nerešpektoval a nenariadil pojednávanie. Dovolateľ uviedol, že sa plne stotožňuje s právnymi závermi, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, a to, že právny záujem na určení bol daný. Žalobca dodal, že odplatné prenechanie mediálneho priestoru bolo v čase podania žaloby ohrozené. Podľa žalobcu posúdenie výpovede by bolo relevantné v tom prípade, kedy by žalovaný petit znel na určenie neplatnosti výpovede, a nie určenia existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi zmluvy.

10. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, podľa žalobcu vychádza aj z tej skutočnosti, že sa v napadnutom odôvodnení súd nezaoberal skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie. Preto má dovolateľ za to, že napadnutý rozsudok je rozsudkom formálnym, ktorý rieši procesnú otázku podanej žaloby a jej prípustnosti vo veci, nie však hmotnoprávnu otázku zmluvného vzťahu. Týmto je podľa žalobcu napadnuté rozhodnutie zmätočné, neurčité, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Z uvedeného dôvodu navrhuje dovolateľ napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, prípadne napadnutý rozsudok zmeniť a potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie spolu s povinnosťou náhrady trov dovolacieho konania.

11. Žalovaný vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu, navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť, prípadne zamietnuť a zaviazat žalobcu na náhradu trov žalovaného. Podľa názoru žalovaného, nie je daná procesná prípustnosť dovolania. Dovolateľ totiž neuviedol, v čom napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Dovolateľ rovnako neuviedol rozhodovaciu prax dovolacieho súdu oproti odvolaciemu súdu, ako ani preukázaniu rozdielneho rozhodnutia dovolacieho súdu oproti odvolaciemu súdu. Žalobca ďalej podľa žalovaného neuviedol žiadny dôvod, ktorý by preukazoval postup súdu, ktorým žalobcovi malo byť znemožnené uskutočňovať jemu patriace procesné práva.

12. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že platnosť spornej zmluvy uplynula najneskôr uplynutím 5 rokov po dni jej uzavretia, t. j. najneskôr 28. januára 2015. Preto v súčasnosti, ani v ďalšom konaní nie je možné určiť, že zmluva je platná. Z tohto dôvodu nie je daný naliehavý právny záujem žalobcu na určení, že je zmluva platná. Podľa žalovaného, aj prípadné určenie neplatnosti zmluvy, by smerovalo k ďalšiemu súdnemu konaniu na uplatnenie nárokov žalobcu, čím absentuje preventívna funkcia určovacej žaloby. Napokon určenie platnosti zmluvy by neznamenal ani to, že sa jej účastníci musia zmluvou spravovať, pretože by súd neriešil v tomto spore účinnosť zmluvy.

13. Vo vyjadrení žalovaný ďalej uviedol, že žalobca danosť naliehavého záujmu preukazuje vydaním predbežného opatrenia v roku 2013. Z povahy predbežného opatrenia podľa žalovaného nemožno zakladať rozhodnutie vo veci samej, ako ani viazanosť právnym názorom vyjadreným po jeho nariadení. Žalovaný dodal, že zmluvu vypovedal s účinnosťou ku dňu 30. septembra 2011. Žalobca podal žalobu 13. februára 2012, dokedy ho žalovaný viackrát vyzýval, aby do rámciekov nevkladal žiadnu reklamu. Je

preto nepochybné, že naliehavý právny záujem nemôže byť daný v čase, kedy má dochádzať k porušovaniu práva, nie len k jeho ohrozeniu.

14. Na záver žalovaný zdôraznil, že žalobca nepredložil súdu originálne vyhotovenie zmluvy podpísané oprávnenou osobou. Žalovaný má za to, že zmluva nebola platne uzavretá, nakoľko podpis žalobcu je nahradený mechanickými prostriedkami s tým, že takéto nahradenie podpisu nebolo medzi stranami obvyklé.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalobca v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal spor a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

16. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

17. Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých možno na podklade dovolania výnimočne prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia súdu predstavujúceho už *res iudicata*, nemožno interpretovať rozširujúco. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

18. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

19. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania v rozhodovanom spore dovolací súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, ako má dovolateľ svoje dovolanie odôvodniť.

22. Podľa § 431 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

23. Podľa § 432 ods. 1 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že

dovolať uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

24. Dovolanie v Civilnom sporovom poriadku prešlo zásadnou koncepčnou zmenou. Je koncipované, ako mimoriadny opravný prostriedok sporovej strany. Na základe teoretických úvah, doterajších skúseností súdnej praxe a na základe rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva sa určili dve základné úlohy, ktoré má dovolanie plniť:

a/ Náprava najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí. Zákon nerezignuje na požiadavku individuálnej spravodlivosti, dovolanie však pripúšťa len v prípade závažných procesných pochybení.

b/ Riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry. Dlhodobou je riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry vnímané ako podstatný prvok napĺňania princípu právnej istoty. Naplnením tejto úlohy plní dovolanie aj celospoločenskú úlohu (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1346).

25. Dovolací súd je v prípade dovolaní podaných za účinnosti Civilného sporového poriadku povinný pracovať s takým dovolaním, aké podala strana a nie je možné vyzývať dovolať na odstránenie väd dovolania. V porovnaní s pôvodnou právnou úpravou (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.), súčasná právna úprava už neumožňuje súdu prihliadať na vady zmätočnosti ex offo. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1420).

26. Povinnosť podávať kvalifikované, jednoznačné a úplné dovolania, v ktorých sú dovolacie dôvody vymedzené podľa § 420, resp. § 421 ods. 1 C. s. p. a ktoré sú odôvodnené v súlade s ustanovením § 431, resp. § 432 C. s. p., má zabezpečiť povinné právne zastúpenie dovolať (§ 429 ods. 1 C. s. p.). Zákon predpokladá, že advokát je subjektom, ktorého odborné znalosti a schopnosti majú kvalifikovaným dovolaním prispieť k priebehu dovolacieho konania. Uvedené vyplýva z čl. 11 ods. 3 Základných zásad, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený a podľa ktorého advokát ako osoba s vysokoškolským právnickým vzdelaním, ktorý sa verejne hlási k určitej profesii, sa považuje za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou, ako aj z ustanovenia § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je advokát povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. To znamená, že úkony uskutočnené advokátom majú obsahovať všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov.

27. Zároveň dovolací súd poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu z 26. apríla 2007, sp. zn. 3Cdo/61/2006 (publikovaný v ZSP 3/2007 pod č. 36), podľa ktorého k uplatneniu dovolacieho dôvodu nepostačuje, ak dovolať dovolací dôvod označí len ustanovením zákona alebo jeho zákonnou skutkovou podstatou. Z dovolania je zrejmé, z akých dôvodov dovolať rozhodnutie odvolacieho súdu napáda len vtedy, ak konkretizuje okolnosti, z ktorých vyvodzuje, že ten-ktorý dovolací dôvod je daný.

28. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C. s. p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C. s. p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C. s. p., je (procesnou) povinnosťou dovolať vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C. s. p. alebo § 421 C. s. p. v spojení s § 431 ods. 1 C. s. p. a § 432 ods. 1 C. s. p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolať vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

29. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 C. s. p. a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 C. s. p. V súvislosti s kumuláciou dovolacích dôvodov podľa ustanovenia § 420 C. s. p. a podľa ustanovenia § 421 C. s. p., v spore konajúci senát najvyššieho súdu poukazuje na uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu zo dňa 19.04.2017, sp. zn. 1VCdo/2/2017, podľa ktorého kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p. je neprípustná. Dovolanie totiž nemôže byť úspešne založené na argumentácii týkajúcej sa nesprávnosti právneho posúdenia odvolacieho súdu v niektorej právnej otázke (§ 421 C. s. p.), keď je v ňom súbežne uplatnená (protirečivá) argumentácia dovolateľa, podľa ktorej odvolací súd za daného procesného stavu (zmätočnosti) vôbec nemal prikrčiť k právnemu posúdeniu ako takému.

30. Vychádzajúc z vyššie uvedených právnych záverov, dovolací senát v tomto spore posudzoval prípustnosť dovolania žalobcu iba z hľadiska ním tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 C. s. p.); v rámci dovolacieho prieskumu teda nepristúpil (z už vyššie uvedených dôvodov ani nemohol pristúpiť), k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný tiež podľa § 421 C. s. p.

31. Podľa presvedčenia žalobcu je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ C. s. p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

32. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

33. Pod pojmom „procesný postup“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R129/1999). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

34. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol.

35. Z obsahu dovolania je zrejmé, že za vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C. s. p., považuje dovolateľ taký postup odvolacieho súdu, ktorým súd vydal napadnuté rozhodnutie bez toho, aby sa riadil názorom dovolacieho súdu vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. januára 2016, č. k. 2Obdo/75/2014-562. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podľa dovolateľa trpí ďalej vadou nedostatočného a nepresvedčivého odôvodnenia.

36. K porušeniu princípu právnej istoty odvolacím súdom, malo dôjsť podľa dovolateľa v tomto spore vydaním rozhodnutia, kedy odvolací súd nerešpektoval právne záväzný názor dovolacieho súdu a nenariadil pojednávanie.

37. Podľa § 185 ods. 1 C. s. p. súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 191 ods. 1 C. s. p.).

38. Za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkazným prostriedkom je najmä výsluch strany, výsluch svedka, listina, odborné vyjadrenie, znalecké dokazovanie a obhliadka. Ak nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd (§ 187 ods. 1 a 2 C. s. p.).

39. Podľa § 188 ods. 1 C. s. p., súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

40. Podľa § 378 ods. 1 C. s. p., na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

41. Podľa § 383 C. s. p., odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

42. Podľa § 384 ods. 1 C. s. p., ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

43. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje ku skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvoinštančným súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danom spore. Rovnaký postup bol aj podľa úpravy uvedenej v Občianskom súdnom poriadku, resp. nová právna úprava obsiahnutá v Civilnom sporovom poriadku, na podstate uvedeného nič nezmenila.

44. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, keď žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal. Odvolací súd však postupoval v rozpore s § 384 ods. 1 C. s. p., keď daný spor rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, nakoľko iba oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu (č. l. 569 spisu). Preto sa dopustil rovnakého pochybenia, pre ktoré pochybenie bolo skoršie rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. apríla 2014, č. k. 3Cob/196/2013-503, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. januára 2016, č. k. 2Obdo/75/2014-562, zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

45. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na zistené skutočnosti zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nerešpektuje skorší názor najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, hoci odvolací súd ním bol viazaný.

46. Dovolací súd zdôrazňuje, že k znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy, napr. PL. ÚS 36/95), ktorého neopomeniteľným komponentom je predvídateľnosť práva. To znamená okrem iného aj to, že každý adresát právnej normy sa môže dôvodne spoliehať na to, že všeobecný súd nielenže bude platné právo aplikovať, ale i na to, že bude rešpektovať právny názor, ktorým je viazaný, ak mu takúto povinnosť ukladá zákon. Opačný prístup už sám osebe predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces.

47. Ani nezávislosť sudcov všeobecných súdov pri ich rozhodovaní podľa § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) nie je absolútna a bez akýchkoľvek hraníc a podmienok. Keby sa nezávislosť chápala tak, že sudca môže rozhodnúť hocijako, viedlo by to k svojvôli, pretože v takom prípade by sudca sám tvoril právo podľa svojich predstáv a vystupoval by ako

zákonodarca. V právnom štáte to nemožno takto vysvetľovať. Tomu nasvedčuje aj samotný text vyššie citovaného ustanovenia, v zmysle ktorého sudca musí rozhodovať v súlade so zákonom. Ak musí sudca rozhodovať v súlade so zákonom, potom je povinný rešpektovať i zákonom stanovené hranice pre jeho rozhodovanie. Takouto hranicou stanovenou zákonom je aj povinnosť rešpektovať zásah do obsahového rozhodovania zo strany iného súdu, ak takéto obmedzenie vyplýva zo zákona.

48. V tomto prípade bolo takýmto zákonným ustanovením ustanovenie § 455 C. s. p. (predtým § 226 O. s. p.), ktoré jednoznačne ustanovuje, že ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu.

49. Takáto povinnosť vyplýva aj z ustanovenia § 2 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich, podľa ktorého za podmienok ustanovených osobitnými predpismi, ktorým je napríklad Civilný súdny poriadok, je sudca viazaný aj právnym názorom, ktorý vyslovil vo svojom rozhodnutí súd vyššieho stupňa.

50. Uvedeným postupom, odvolací súd znemožnil strane (žalobcovi), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

51. Najvyšší súd Slovenskej republiky opätovne poukazuje na to, že ak sa odvolací súd chcel odchyliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie, na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie podľa § 384 ods. 1 C. s. p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o zmene rozsudku súdu prvej inštancie, dospel bez toho, aby nariadil pojednávanie a vykonal dokazovanie, ktorým by si ujasnil, o čom súd prvej inštancie skutočne rozhodol a čo je predmetom sporu.

52. Na základe uvedeného, dovolací súd dospel k záveru, že uvedeným pochybením odvolacieho súdu, došlo k porušeniu základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. V dôsledku procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý je v rozpore s ustanovením § 384 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 455 C. s. p., tak došlo k porušeniu práv žalobcu na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C. s. p.). Zistená procesná vada konania zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. S prihliadnutím na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolací súd sa nezaoberal ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní.

53. Najvyšší súd Slovenskej republiky, preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 C. s. p.)

54. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

55. Odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

56. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.